

HET DORDTS PATRICIËRSHUIS

J A A R V E R S L A G 2 0 2 3

www.dordtspatriciershuis.nl / 078 843 87 46 / info@dordtspatriciershuis.nl

INLEIDING

Het jaar 2023 stond bol van de activiteiten. In dit jaarverslag kijken wij terug op de drie tentoonstellingen die ons museum heeft georganiseerd. Daarnaast wordt verslag gedaan van de vele andere activiteiten die hebben plaatsgevonden zoals lezingen, fotoshoots en TV-opnames.

Door het gereedkomen van een kinderspeurtocht is het museum nog aantrekkelijker geworden voor een bezoek door (groot)ouders met (kleinkinderen).

Tot slot komen de nieuwe aanwinsten aan de orde alsmede de bestuursmutaties.

TENTOONSTELLINGEN

In 2023 heeft het Dordts Patriciërshuis de volgende drie tentoonstellingen georganiseerd:

In de Floria

Deze expositie, die reeds in september 2022 van start ging, was te zien tot 26 maart 2023. De topstukken uit onze collectie, de twee bloemstillevens van Cornelis Kuipers, kregen tijdens de tentoonstelling gezelschap van acht andere bloemstillevens van Dordtse meesters.

Eén van onze donateurs was zo onder de indruk van de kwaliteit van het werk van Kuipers dat hij een “blow up” van één van deze pendanten in één van de spreekkamers van zijn ooglaserkliniek heeft laten afbeelden.

Door het hele pand werden ook foto's van bloemstillevens getoond van Bas Meeuws, wiens werk nationaal en internationaal zijn weg vindt naar vele liefhebbers. Tijdens de looptijd van de expositie verzorgde Bas ook drie goed bezochte lezingen.

De mix van oude- en hedendaagse kunst werd door het publiek zeer op prijs gesteld.

MET ANDERE OGEN: SLAVERNIJ EN HET DORDTS ERFGOED.

(23 juni 2023 t/m 1 juli 2024)

Wanneer men langs het Dordts Patriciërshuis loopt kent men nog niet het verhaal achter het gebouw en zijn eigenaren/bewoners door de jaren heen. Een verhaal dat nauw verbonden is met het koloniale verleden van Dordrecht. Om bewustwording te creëren over dit verleden is deze tentoonstelling gemaakt in samenwerking met Koloniaal Verleden Dordrecht. Er wordt een uitgebreid beeld geschetst van de “handel en wandel” van de familie Trip. Een telg uit dit geslacht, Jacob Trip de Jonge, liet in het midden van de 17de eeuw het pand bouwen waarin thans het Dordts Patriciërshuis is gevestigd. Uit het familienetwerk blijkt dat de betrokkenheid bij het kolonialisme verder gaat dan alleen de leden van de familie Trip. Door huwelijken werden diverse invloedrijke regentenfamilies met elkaar verbonden. In de kelder van het museum wordt aan de hand van tekstborden uitgelegd dat veel Dordtenaren belangen hadden in suikerplantages in Pernambuco (kolonie in Brazilië: 1630-1654) en Suriname (kolonie vanaf 1667). Er was een groot kapitaal benodigd om een suikerplantage te beginnen. Aangelokt door de hoge opbrengsten waren legio welgestelde burgers, kooplieden en regenten welwillend om hierin geld te steken. Veel leden van bekende Dordtse families waaronder verschillende burgemeesters waren betrokken als financier, WIC-bestuurder, reder, zeeman, plantagehouder en/of toeleverancier.

Kopstukken uit de schaduw

(23 september 2023 tot 25 maart 2024)

Nederlandse kunstschilders staan bekend om het gebruik van licht in hun schilderijen. Maar als er licht is, is er ook schaduw. In de schaduw ontstaan mooie beelden, contouren en silhouetten. Tijdens deze expositie kwamen diverse kunstenaars, die zich omstreeks 1800 met de papierknipkunst en het silhouetteren bezig hielden, voor het voetlicht.

Ook werden de spotlights op bekende kopstukken uit de fotografie gericht. In de kelder was niet alleen het befaamde Beatrix portret van Vincent Mentzel te zien maar ook de op silhouetten geïnspireerde foto's van Sebiha Öztas. Met een ruime selectie uit haar oeuvre bood de expositie een mooi overzicht van silhouetten in vele verschijningsvormen.

OVERIGE ACTIVITEITEN

Ketikoti-lezing

Tijdens Keti Koti, wat in het Sranantongo 'verbroken ketenen' betekent, wordt stilgestaan bij de afschaffing van de slavernij: eerst door de slachtoffers te herdenken op 30 juni en daarna door de vrijheid te vieren op 1 juli.

Dordrecht was de derde suikerstad van Nederland, na Amsterdam en Rotterdam. Maar waar die steden jaarlijks stilstaan bij het slavernijverleden, kende Dordrecht zo'n traditie nog niet. Daar kwam afgelopen jaar verandering in; op initiatief van het Platform Koloniaal verleden Dordrecht werden er vele activiteiten georganiseerd ter herdenking van de afschaffing van de slavernij in 1863.

Op 23 juni werd door ons bestuurslid Pauline Kiesow een goedbezochte lezing georganiseerd met bijdragen van o.a. Linda Nooitmeer, voorzitter van het Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden en Erfenis (NINSEE) en onze conservator Hans van Herwijnen. Na afloop van de lezingen vond de officiële opening van bovengenoemde tentoonstelling "Met andere ogen" plaats. De avond werd in stijl afgesloten met Surinaamse hapjes in de Maaskamer.

Sugarworks

Elke zaterdag en zondag tussen 2 september en 8 oktober organiseerde het Weeshuistheater een actuele theaterexcursie langs het slavernijverleden van Dordrecht. Nadat het publiek zich verzameld had in de Maaskamer voerden acteurs, dansers en een zangeres hen langs plekken die een rol speelden in de geschiedenis van de Dordtse suikerindustrie. “Sugar works” was een prikkelende theaterwandeling met live gezongen barokmuziek en Afrikaanse dans en bracht een ode aan verzet en het verlangen naar verzoening.

Open monumentendagen

De open monumentendagen, die dit jaar kort voor de opening van de expositie “Kopstukken uit de schaduw” plaatsvonden, behoren altijd tot de drukst bezochte- en gezelligste dagen van het jaar. Onze vrijwilligers waren al helemaal in de stemming voor deze tentoonstelling en lieten zich in de kelder “in stijl” fotograferen.

Fotoshoots

De fraaie- en nog steeds modern aandoende Lodewijk XVI-stijl, waarin het huis is ingericht spreekt niet alleen bezoekers maar ook fotografen aan. Buiten openingstijden vonden er daarom steeds meer fotoshoots plaats.

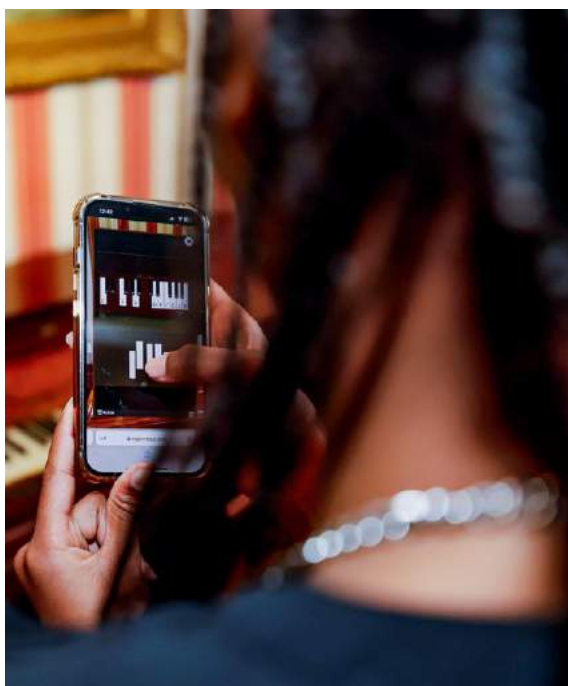
Lancering kinderspeurtocht

Vorig jaar hebben vrijwilligers van ons museum onderzoek gedaan in het Nationaal Archief te Den Haag. Daarbij zijn enige honderden brieven van voormalig bewoner Pompejus Hoeufft en zijn echtgenote Anna de Coningh aangetroffen die een voortreffelijk inkijkje bieden in het leven van een huishouden op stand omstreeks 1800. Deze gegevens stelden ons in staat om een spannende speurtocht door het hele pand te realiseren, gecombineerd met diverse spellen die door kinderen tot circa 14 jaar op hun mobiele telefoon te spelen zijn. Hierdoor is een bezoek aan ons museum nóg aantrekkelijker geworden voor (groot)ouders met (klein)kinderen.

De speurtocht werd op 12 december 2023 voor het eerst uitgetoetst door de kinderburgemeester van Dordrecht en is opgenomen in het Cultuurpaspoort van de gemeente.

TV-opnames

Vlak voor Kerst werd de Wolwevershaven “opgeschrikt” door Tuvala media, die met circa 50 personen langs kwamen om in het museum opnames te maken voor het veelbekeken TV-programma “Het verhaal van Nederland”. Deze beelden zullen naar verwachting in 2025 door de NPO worden uitgezonden.

UITBREIDING VAN DE COLLECTIE

Ondanks het zeer geringe aankoopbudget van het museum waren er vorig jaar weer diverse “trouvailles”. Van de circa dertig kunstenaars waarvan het Dordts Patriciërshuis schilderijen en tekeningen verzamelt komt er van een aantal van hen regelmatig werk op de markt. Van sommige schilders was er echter nog nooit iets ter veiling aangeboden. Groot was dan ook onze verrassing toen er bij een veilinghuis in North Carolina (VS) een prachtig bloemstilleven opdook van Arie Lamme, de grootvader van de veel bekendere Ary Scheffer. Er waren gelukkig geen tegenbieders en restaurator Jos Deuss, die voor zijn pensionering werkzaam was bij het Dordrechts museum, kon volstaan met enige kleine restauraties waarna het schilderij kon worden opgehangen naast onze topstukken van Cornelis Kuipers.

Het is voor Het Dordts Patriciërshuis een bijzondere aanwinst omdat het in ons museum gaat om verrassende schilderijen van kleine meesters uit Dordrecht die de sfeer van het huis versterken.

Enige tijd later was het weer raak: deze keer werd er in Parijs een schilderij van Lamme aangeboden. Met de restauratie hadden we deze keer helaas minder geluk.

Na uitlijsten bleek de lijst niet origineel te zijn en bovendien te krap in formaat. Delen van het schilderij werden er daardoor aanzienlijk door bedekt. Op een nieuw spieraam werd het schilderij gespannen en kon het vervolgens worden gereinigd. Tevens werden oude vernislagen en verkleurde retouches verwijderd. Bovendien werden beschadigingen in de verflagen hersteld; waar nodig ingevuld met plamuur en geretoucheerd, en tenslotte werd een vernislaag aangebracht. De oude lijst is vervangen worden door een nieuwe, passende lijst.

Op het moment van schrijven van dit jaarverslag zijn de voorbereidingen voor onze tentoonstelling “Pictura in the picture”, ter gelegenheid van het 250-jarig jubileum van dit oudste nog bestaande tekengenootschap van Nederland, in volle gang. Tijdens deze expositie zullen schilderijen van “Picturianen” maar vooral ook tekeningen van leden van dit genootschap worden getoond. De afgelopen jaren heeft het museum de collectie tekeningen van Dordtse meesters aanzienlijk kunnen uitbreiden maar tot voor kort was Gilles Smak Gregoor nog niet vertegenwoordigd in de collectie. Tegen het einde van het afgelopen jaar kon bij twee Duitse veilinghuizen een tekening van deze meester worden aangekocht. Nadat ze zijn gerestaureerd door de papierrestaurator van het maritiem museum Rotterdam zullen ze worden getoond op bovengenoemde tentoonstelling.

MUSEUM IN DE MEDIA

Ons museum mag zich verheugen in de gunfactor van de pers. In het afgelopen jaar zijn er vele artikelen over onze tentoonstellingen en de uitbreiding van de collectie verschenen in diverse dagbladen en de nieuwsbrief InDordrecht van Dordrecht Marketing. Het campagnebeeld van onze tentoonstelling “Kopstukken uit de schaduw” sierde zelfs de achterpagina van het Cultureel Supplement van de NRC. Het schilderij van Arie Lamme werd tijdens de Cultuurnacht op zaterdag 14 oktober door ons bestuurslid Peter Zwaanenburg (links) en wethouder Rik van der Linden (rechts) onthuld.

De pers was tijdens deze bijeenkomst ook ruim vertegenwoordigd.

De film die werd gemaakt over de onthulling van het schilderij is te zien via onderstaande link:

https://youtu.be/yJwj-OUnSck?si=WMEsX_2G3wsYT7FW

WAARDERING BEZOEKERS

Onze organisatie is trots op de vele positieve “google reviews” en dito reacties in het gastenboek.

Uit deze reacties blijkt dat het aanbod door jong en oud wordt gewaardeerd. Ook de film “Het ontstaan van het Koninkrijk” (1780-1815) wordt met veel interesse bekeken. Zodra de film over de voormalige eigenaren van het pand tussen 1650 en 1780 gereed is zullen we nog meer dan thans het geval is gaan inzetten op bezoekers die niet alleen in kunst- maar ook in geschiedenis zijn geïnteresseerd.

Een substantiële bijdrage van de gemeente Dordrecht in het kader van de subsidieregeling “toekomstbestendige cultuursector” stelde ons in staat om o.a. de vindbaarheid van onze website te verbeteren. Ook het aantal volgers op onze social mediakanalen is aanzienlijk toegenomen. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal bezoekers ten opzichte van 2022 met circa 1.000 is gestegen.

BESTUUR EN ORGANISATIE

Stichting Het Dordts Patriciërshuis onderschrijft de bepalingen zoals vermeld in de Governance Code Cultuur en past deze toe. In 2023 stonden er geen bestuursmutaties op de agenda maar helaas moest onze voorzitter Johan de Haan zijn functie neerleggen vanwege het accepteren van een andere werkkring. Hierdoor was hij genoodzaakt om afstand te doen van nagenoeg al zijn nevenfuncties. Na afloop van de bestuursvergadering in juni vorig jaar werd hem een afscheidsdiner aangeboden en bedankte conservator Hans van Herwijnen (links op de foto) hem voor zijn vele verdiensten voor ons museum. Rechts op de foto Pauline Kiesow die met ingang van 1 januari 2023 deel uitmaakt van ons bestuur.

Bestuurslid Louis Kanters is benoemd tot voorzitter en Johan de Haan is inmiddels opgevolgd door Bonnie van Doorn. Na haar opleiding kunstbeleid te Utrecht bekleedde zij diverse leidinggevende functies in zowel de culturele sector als in het bedrijfsleven.

Naast het bestuur telt het museum enige tientallen enthousiaste vrijwilligers. In het afgelopen jaar hebben zij wederom bergen werk verzet. Zonder de onbezoldigde inzet van bestuur en vrijwilligers zou het museum niet kunnen voortbestaan.

Dordrecht, februari 2023